

(ARCHITECT PIERRE VERBRUGGEN)

De wereldtentoonstelling voor Koloniën, Zeevaart en Vlaamse kunst had plaats te Antwerpen in 1930. De Stad Oostende was hierop vertegenwoordigd met een afzonderlijk paviljoen, ontworpen door de architect R. Grosemans (1). Het opmerkelijk gebouw was asymmetrisch van opbouw en de gevel was bezet met een witte bepleistering.

Samen met de paviljoenen ontworpen door de Antwerpse architect Léon Stynen (Paviljoen voor Decoratieve Kunsten en Paviljoen Firma De Beukelaar), was het één van de meest moderne konstrukties van de tentoonstelling in tegenstelling b.v. met het Engels paviljoen van architect Sir Edwin Luytens.

In ditzelfde jaar besliste het Ministerie van Transport twee architectuurwedstrijden uit te schrijven voor het bouwen van twee zeevaartscholen, respectievelijk te Antwerpen en te Oostende.

De architect Josse van Kriekinghe won de wedstrijd voor het gebouw te Antwerpen (2) terwijl architect Pierre Verbruggen laureaat werd met zijn ontwerp voor Oostende (3).

Deze wedstrijd voor een nieuwe Oostendse Zeevaartschool kreeg veel belangstelling vanwege de architecten. Onder de deelnemers bevond zich ook de Antwerpse architect Léon Stynen (ontwerper van het kursaal van Oostende na W.O.II.). Zijn voorstel was een bijna geheel transparant gebouw, waarin men duidelijk de invloed kon weervinden van de Van Nelle fabriek te Rotterdam, ontworpen door de architecten Bünkman en Van de Vlucht (4). Zijn ontwerp werd niet weerhouden bij de eerste ronde van de jury; de voorstellen van de architecten Damman, Duym, Van Nueten en Verbruggen daarentegen kwamen in aanmerking voor de eerste plaats. Na een twee proef besliste de jury de eerste prijs met uitvoering toe te kennen aan architect Pierre Verbruggen, lid van de S.C.A.B. (Société Centrale d'Architecture de Belgique).

In het tijdschrift "L'Emulation" (Revue d'architecture et d'urbanisme) van januari 1932 geeft men een bespreking van deze vier ontwerpen. Benevens verschillen in de architecturale verschijningsvorm kreeg men ook totaal verschillende voorstellen wat betreft de inplanting van het gebouw.

Op 23 mei 1931 wordt officieel de eerste steen gelegd van deze nieuwe Staatsmarineschool door de heer M. LIPPENS, de toenmalige Minister van Verkeerswezen.

Het algemeen volume van het gebouw wordt gekenmerkt door een asymmetrisch concept.

De gevel aan de inkomzijde bezit wel een zekere dualiteit. Het vertikaal bouwvolume aan de linkerzijde komt visueel over als een verbindingselement tussen de verschillende niveaus. Wanneer men de verschillende functies gaat analyseren komt men tot de vaststelling dat het hier niet gaat om een trapkonstruktie, maar om een louter plastisch element in de gevelopbouw. De trap daarentegen is gelegen recht tegenover de inkomdeur (5).

Wanneer men de inwendige struktuur van het gebouw gaat bekijken stelt men vast dat er twee hoofdelementen zijn : het onderwijs en het verblijf van de studenten.

Op het grondniveau (totale oppervlakte 922 m²) heeft men 4 klassen voor elk dertig leerlingen. Deze lokalen geven aan de ene kant uit op een gang, aan de andere zijde op een groot terras. Dit liet toe de lessen te geven in open

DE ZEEVAARTSCHOOL

Paviljoen Oostende - 1930

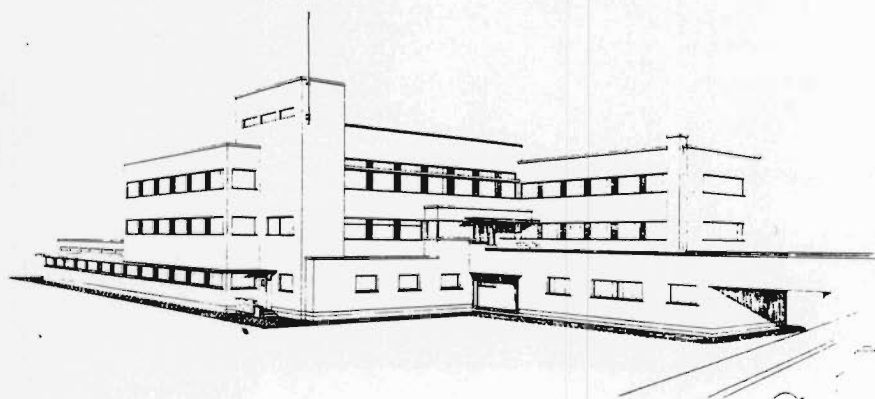
Antwerpen

architect R. Grosemans

Zeevaartschool

huidige toestand

Oorspronkelijke toestand

(uit "La Cité nr. 8 - 1931)

lucht. Op dit niveau had men nog de technische ruimtes, de keuken en de eetplaats voor het internaat. De toegang tot het gebouw gebeurde op het niveau van de weg bij middel van een passerelle (zie tekening). Naast de inkomdeur had men een lokaal, voor de administratie en de centrale trapruimte, alsook een bibliotheek, een lerarenzaal en een gedeelte van het internaat. Tevens voorzag de architect een uitbreidingsmogelijkheid van 3 klaslokalen op dit niveau. Het eerste verdiep bevatte drie slaapzalen met de daarbij horende sanitaire voorzieningen. Op het dakverdiep bevond zich een ziekenzaal en een ruim terras.

Het gebouw is opgetrokken in gele bakstenen, waarbij het voegwerk zeer belangrijk is. De horizontale voeg werd diep aangebracht met grijze cement, terwijl de verticale voeg met geel gekleurd cement werd opgevuld. Deze verticale voeg lag daarbij nog in hetzelfde vlak als de baksteen, waardoor men een geaksentueerde horizontale gevel bekwaam. Deze manier van voegen kwam uit Nederland en werd op het einde van de jaren twintig en in de jaren dertig in Vlaanderen zeer veel toegepast.

Architect Verbruggen kende zeer goed de architectuurrealisaties van onze Noorderburen, vooral het werk van de Hilversumse bouwmeester W.M. Dudok (6). In Nederland kreeg deze manier van voegen zelfs de naam van "Dudokvoeg".

In 1933 kreeg architect P. Verbruggen voor deze zeevaartschool de jaarlijkse fel begeerde architectuurprijs Van de Ven (7).

De jury van dat jaar bestond uit de architecten Blockx, Bourgoies (ontwerper van het stadhuis van Oostende na W.O.II.), Carpet, DeLigne, Haché, Moutschem en Leclercq. In verschillende tijdschriften werd dit werk besproken (8).

Later kreeg de Zeevaartschool nog een uitbreiding aan de linkerzijde, waardoor de gezochte asymmetrie verloren is gegaan. Wel kan men vaststellen dat men dezelfde bouwmaterialen en vensteropeningen heeft overgenomen waardoor men toch van een eenheid kan spreken.

Samen met woning Depuydt van de architect J. De Bruyker (9), is deze school beslist het beste wat men bouwde te Oostende in de jaren dertig.

Marc DUBOIS.
assistent St-Lucas Gent

Noten :

- (1) La Cité - nr. 2 - blz. 32 - 1931.
- (2) Bâtir - nr. 16 - blz. 605/607 - 1934.
- (3) Tekhne nr. 5 - blz. 109 - 1930.
- (4) Bontridder, Albert. : "Gevecht met de rede - Léon Stynen : Leven en werk" 1980 - Uitgave Comité Léon Stynen.
- (5) La Cité, volume IX - nr. 8 - 1931.
- (6) Verbruggen P. : "Oeuvres recentes de l'architecte W. Dudok", L'Emulation - nr. 4 - blzn. 93/114, april 1932.
- (7) Le puy d'architecture E.J. Van de Ven 1928/1969" La Maison nr. 5 - 1968.
- (8) "Ecole de Marine de l'Etat, Ostende" La Cité, 11 ste jaar - nr. 4 - 1933.
"Bâtir, - nr. 4 - 1933.
- (9) DUBOIS, M. "Woning Dokter Depuydt te Oostende" in tijdschrift De Plate nr 5/8 - 1980.